

ประโยค ป.ธ.๘

แปล ไทยเป็นมคธ

สอบ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

๑. อีกอย่างหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสรู้พระธรรมทั้งปวง โดยชอบ และด้วยพระองค์เอง แม้โดยการทรงยกขึ้นครั้งละบทย่างนี้ว่า จักขุเป็นทุกขสังข จักขุเป็นทุกขสังข ตัณหาที่ เกิดก่อน ซึ่งให้ทุกขสังขนั้นตั้งขึ้น โดยภาวะเป็นมูลเหตุแห่งทุกขสังขนั้น เป็นสมุทัยสังข ความไม่เป็นไปแห่งทุกขสังขและสมุทัยสังขทั้งสอง เป็นนิโรธสังข ข้อปฏิบัติที่รู้ชัดถึง นิโรธสังข เป็นมรรคสังข ฯ ในโสตะ ฆานะ ชิวหา กาย และใจ ก็มีนัยอย่างนี้ ฯ

อายตนะ ๖ มีรูปอายตนะเป็นต้น กองแห่งวิญญาณ ๖ มีจักขุวิญญาณเป็นต้น ผัสสะ ๖ มีจักขุสัมผัสเป็นต้น เวทนา ๖ มีจักขุสัมผัสสชาเวทนาเป็นต้น สัญญา ๖ มีรูป สัญญาเป็นต้น เจตนา ๖ มีรูปสัญญาเจตนาเป็นต้น กองแห่งตัณหา ๖ มีรูปตัณหาเป็นต้น วิตก ๖ มีรูปวิตกเป็นต้น วิจารณ์ ๖ มีรูปวิจารณ์เป็นต้น ขันธ ๕ มีรูปขันธเป็นต้น กลิน ๑๐ อสุภะ ๑๐ อนุสสติ ๑๐ สัญญา ๑๐ คือ มีอุทธุมาตกสัญญาเป็นต้น อากาโร ๓๒ มี ผมเป็นต้น อายตนะ ๑๒ ธาตุ ๑๘ ฌาน ๔ มีกามฌาน เป็นต้น ฌาน ๔ มีปฐมฌาน เป็นต้น อัปปมัญญา ๔ มีเมตตากาวานาเป็นต้น อรูปสมาบัติ ๔ มีอากาสาณัญจายตนา ฌานเป็นต้น และองค์แห่งปฏิจจสมุปบาท โดยปฏิโลมมีชราและมรณะเป็นต้น โดย อนุโลมมีอวิชชาเป็นต้น บัณฑิตพึงประกอบความตามนัยนี้เหมือนกัน ฯ ในพระนามบทว่า สุมมาสมพุทโธ นั้น มีการประกอบความแต่ละบท ดังต่อไปนี้ ฯ

พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสรู้ คือ ทรงรู้ตามลำดับ ทรงรู้แจ้ง ซึ่งพระธรรมทั้ง ปวง โดยชอบ และด้วยพระองค์เอง โดยการทรงยกขึ้นครั้งละบทย่างนี้ว่า ชราและ มรณะเป็นทุกขสังข ชาติเป็นสมุทัยสังข ความสลัดออกแห่งทุกขสังขและสมุทัยสังขแม้ทั้ง ๒ เป็นนิโรธสังข ข้อปฏิบัติที่รู้ชัดถึงนิโรธสังข เป็นมรรคสังข ฯ เพราะเหตุนี้ ข้าพเจ้า จึงกล่าวว่า ก็ พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ทรงพระนามว่า สัมมาสัมพุทโธ เพราะ ตรัสรู้พระธรรมทั้งปวงทั้งหลาย โดยชอบ และด้วยพระองค์เอง ดังนี้

๒. ชื่อว่า **อนุททิฏฐิ ปาฏิโมกข์** ความว่า พระพุทธเจ้าทั้งหลาย มิได้ทรงแสดงอาณัติปาฏิโมกข์ ทุกกึ่งเดือน ฯ พระพุทธเจ้าทั้งหลายนั้น ทรงแสดงเฉพาะพระโอวาทปาฏิโมกข์เท่านั้น ฯ และแม้พระโอวาทปาฏิโมกข์นั้น ก็มีได้แสดงทุกกึ่งเดือน ฯ จริงอย่างนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงพระนามว่า วิปัสสี ทรงแสดงพระโอวาทปาฏิโมกข์ทุก ๖ ปี ครั้งหนึ่ง ๆ ฯ และพระโอวาทปาฏิโมกข์นั้นแล พระองค์ทรงแสดงด้วยพระองค์เองเท่านั้น ฯ อนึ่ง พวกพระสาวกของพระองค์ ก็มิได้แสดงโอวาทปาฏิโมกข์ในที่อยู่ของตน ๆ ฯ ภิกษุสงฆ์แม้ทั้งปวงในชมพูทวีปทั้งสิ้น ได้กระทำอุโบสถ ณ สถานที่เดียวกันเท่านั้น คือ สถานที่ประทับอยู่ของพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงพระนามว่า วิปัสสี อันเป็นสถานที่ให้อภัยแก่เนื้อ อันปลอดภัย ในราชธานีพันธุมดี ฯ และอุโบสถนั้นแล ได้กระทำเป็นสังฆอุโบสถเท่านั้น ไม่ได้ทำเป็นคณะอุโบสถ ไม่ได้ทำเป็นบุคคลอุโบสถ ไม่ได้ทำเป็นปาริสุทธิอุโบสถ ไม่ได้ทำเป็นอธิษฐานอุโบสถ ฯ ได้ยินมาว่า ในกาลนั้น ในชมพูทวีป มีวิหาร ๘๔,๐๐๐ แห่ง ฯ ในวิหารแต่ละแห่ง ภิกษุอยู่เกลื่อนกล่น ๑๐,๐๐๐ รูปบ้าง ๒๐,๐๐๐ รูปบ้าง ๓๐,๐๐๐ รูปบ้าง อยู่เกินกว่าบ้าง ฯ เทวดาทั้งหลายผู้แจ้งอุโบสถ ไปแจ้งในวิหารนั้น ๆ ว่า ท่านผู้นิรทุกข์ทั้งหลาย ล่วงไป ๑ ปีแล้ว ล่วงไป ๒ ปี ๓ ปี ๔ ปี ๕ ปี แล้ว ปีนี้เป็นปีที่ ๖ ในวันเดือนเพ็ญที่จะมาถึง พระคุณเจ้าทั้งหลาย พึงไปเพื่อเฝ้าพระพุทธเจ้า และเพื่อกระทำอุโบสถ กาลจะเป็นที่ประชุมกันของพระคุณเจ้าทั้งหลาย ถึงพร้อมแล้ว ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๘

แปล ไทยเป็นมคธ

พ.ศ. ๒๕๔๖

๑. อปีจ จกขุ ทุกขสจฺจํ ทสฺส มุลการณภาเวน คัมภฏจาปีกา ปุริมตณหา สมุทยสจฺจํ อุภินนมปฺปวตฺติ นิโรธสจฺจํ นิโรธปฺปชานนา ปฏีปทา มคฺคสจฺจณฺติ เอวํ เอเกกปทุทฺธาเรนาปี สพฺพทรมเม สมฺมา สามณฺเจ พุทฺโธ ๑ เอส นโย โสตฺถมานชิวหาภายมเนสุ ๑ เอเตเนว นเยน ฐาปตีนิ จ อายตนา นิ จกขุวิญญาณาทโย จ วิญญาณภายา จกขุสมฺมสฺสสาทโย จ ผสฺสา จกขุสมฺมสฺสชาเวทนาทโย จ เวทนา ฐปฺสณฺณาทโย จ สณฺเฑนา ฐปฺสณฺเจตนาทโย จ เจตนา ฐปฺตณฺหาทโย จ ตณฺหาภายา ฐปฺวิตกฺกาทโย จ วิตกฺกา ฐปฺวิจาราทโย จ วิจารา ฐปฺกฺขณฺธาทโย ปฺลยจกฺขณฺธา ทส กสิณานิ ทส อสุภานิ ทส อนุสฺสตีโย อุทฺธมฺมาตกสณฺเฑนาทิวเสน ทส สณฺเฑนา เกสาทโย ทวตฺตีสาการา ทวาทสายนานิ อญฺจารส ธาตุโย กามภวาทโย นว ภวา ปจฺมาทีนิ จตฺตารี ฌานานิ เมตฺตภาวนาทโย จตฺตโส อปฺปมณฺเฑนาโย อากาसानุญายตนาทิกา จตฺตโส อรูปสมฺมาปฺตตีโย ปฏีโลมโต ชรามรณาทินี อนุโลมโต อวิชชาทีนิ ปฏิจฺจสมุปฺปาทงฺคานิ จ โยเชตฺตพฺพานิ ๑ ตตฺตรายํ เอกปทโยชนา ๑ ชรามรณํ ทุกขสจฺจํ ชาติ สมุทยสจฺจํ อุภินนมปิ นิสฺสรณํ นิโรธสจฺจํ นิโรธปฺปชานนา ปฏีปทา มคฺคสจฺจณฺติ เอวํ เอเกกปทุทฺธาเรณ สพฺพทรมเม สมฺมา สามณฺเจ พุทฺโธ อนุพุทฺโธ ปฏีวิทฺโธ ๑ เตน วุตฺตํ สมฺมา สามณฺเจ สพฺพทรมมานํ พุทฺธตฺตา ปณฺ สมฺมาสมพุทฺธโรติ ๑

(ปฐมสมันตปาสาทิกา เวรัญชกัณฑ์ หน้า ๑๒๐ - ๑๒๑)

๒. อนุทฺธิจฺจํ ปาฏีโมกฺขนฺติ อนุทฺทณฺมาสํ อาณานิปาฏีโมกฺขํ อนุทฺธิจฺจํ อโหสิ ๑ โอวาทปาฏีโมกฺขเมว เต อุทฺทิสฺสุ ๑ ตมปิ จ โน อนุทฺทณฺมาสํ ๑ ตถา หิ วิปฺสสิ ภควา จณฺณํ จณฺณํ วสฺसानํ สกึ สกึ โอวาทปาฏีโมกฺขํ อุทฺทิสฺสุ ๑ ตณฺเฑน โข สามเณเว ๑ สาวกา ปณฺสส อตฺตโน อตฺตโน วสนฺนฺจฺจาเนสุ น อุทฺทิสฺสุ ๑ สกฺลชมฺพุทฺธิเป เอกสุมีเยว จาเน พนฺธุรมติยา ราชธานียา เขเม มิคทาเย วิปฺสสิสฺส ภควโต วสนฺนฺจฺจาเน สพุทฺธิปิ ภิกฺขุสงฺฆเ

อุโปสถ์ อากาสี ๑ คณฺจ โข สงฆุโปสถเมว น คณฺโฆโปสถ์ น ปุคฺคอุโปสถ์ น ปาริสฺสุทฺธิอุโปสถ์
 น อธิฏฺฐาณอุโปสถ์ ๑ ตทา กิร ชมฺพุทฺธิเป จตุราสฺติวิหารสทฺสฺสาณิ โหนฺติ ๑ เอกเมกฺขมฺม วิหารเ
 อพฺโพทิกณฺณมานิ ทสฺสปี วิสฺสปี ตีสฺสปี ภิกฺขุสทฺสฺสาณิ วสนฺติ ภิกฺขุโยปี วสนฺติ ๑ อุโปสฺถาโรจิตกา
 เทวตา ตตฺถ ตตฺถ คนฺตฺวา อาโรเจนฺติ มาริสฺสา เอกํ วสฺสํ อติฏฺกนฺตํ เทว ตีณิ จตฺตาริ
 ปญฺจ วสฺสาณิ อติฏฺกนฺตานิ อิทํ ฉนฺทํ วสฺสํ อาคฺมินิยา ปุณฺณมาสินิยา พุทฺธทสฺสณฺตํ
 อุโปสฺถกรณฺตตฺถจ คนฺตพฺพํ สมฺปตฺโต โว สมนิปาตกาโลติ ๑